

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní

Kriminalita v Kraji Vysočina
Bakalářská práce

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2019/2020

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE (projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Iva Dočkalová**
Osobní číslo: **E16025**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Management ochrany podniku a společnosti**
Téma práce: **Kriminalita v Kraji Vysočina**
Zadávající katedra: **Ústav regionálních a bezpečnostních věd**

Zásady pro vypracování

Bakalářská práce se věnuje problematice kriminality a její prevence na území Kraje Vysočina. Představuje činnost Policie ČR, zvláště pak Krajského ředitelství policie Kraje Vysočina. Cílem bakalářské práce je posoudit vývoj a strukturu trestné činnosti páchané na území Kraje Vysočina v okresním členění za období minimálně posledních pěti let.

Osnova:

- Bezpečnost a její zajišťování.
- Činnost Policie České republiky.
- Kriminalita a její prevence.
- Analýza kriminality na území Kraje Vysočina.

Rozsah pracovní zprávy: **cca 35 stran**
Rozsah grafických prací: **–**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

BALABÁN, M. a kol. Kapitoly o bezpečnosti. Praha: Karolinum, 2010. 483 s. ISBN 978-80-246-1863-0.
POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. Policie České republiky = Police of the Czech Republic. Praha: Policejní prezidium České republiky, 2017. 151 s. ISBN 978-80-270-0664-9.
SAK, P. Úvod do teorie bezpečnosti: nekonvenční pohledy na minulost, přítomnost a budoucnost lidstva. Praha: Petrklíč, 2018. 271 s. ISBN 978-80-7229-652-1.
TOMÁŠEK, J. Úvod do kriminologie: jak studovat zločin. Praha: Grada, 2010. 214 s. ISBN 978-80-247-2982-4.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Zdeněk Matěja, Ph.D.**
Ústav regionálních a bezpečnostních věd

Datum zadání bakalářské práce: **2. září 2019**
Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2020**

L.S.

doc. Ing. Romana Provozníková, Ph.D.
děkanka

Ing. Zdeněk Matěja, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 2. září 2019

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 7/2019 Pravidla pro odevzdávání, zveřejňování a formální úpravu závěrečných prací, ve znění pozdějších dodatků, bude práce zveřejněna prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 15. 7. 2020

Iva Dočkalová

PODĚKOVÁNÍ

Tímto bych ráda poděkovala vedoucímu mé bakalářské práce panu Ing. Zdeňku Matějovi Ph.D. za jeho odbornou pomoc, cenné rady a poskytnuté materiály. Dále bych chtěla poděkovat své rodině, která mě podporovala a vytvářela příznivé podmínky při celém studiu.

ANOTACE

Bakalářská práce se věnuje problematice kriminality a její prevence na území Kraje Vysočina. Představuje činnost Policie ČR, zvláště pak Krajského ředitelství policie Kraje Vysočina. Cílem bakalářské práce je posouzení vývoje a struktury trestné činnosti páchané na území Kraje Vysočina v okresním členění v letech 2009 až 2018.

KLÍČOVÁ SLOVA

Bezpečnost, kriminalita, prevence kriminality, Policie ČR, Kraj Vysočina

TITLE

Criminality in the Vysočina region

ANNOTATION

This Bachelor thesis follows up a problematics of criminality and its prevention in Vysočina region. It represents activities of Police of Czech Republic, especially The County police directorate of Vysočina region. The main target of this Bachelor thesis is to assess a development and a structure of criminal activities caused in territory of Vysočina region disintegrated to districts from 2009 to 2018.

KEYWORDS

Security, criminality, prevention of criminality, Police Czech Republic, Vysočina region

OBSAH

ÚVOD	10
1 Bezpečnost a její zajišťování	12
1.1 Základní pojmy	12
1.2 Bezpečnostní politika	14
1.3 Bezpečnostní kontext	15
1.4 Bezpečnostní systém ČR a jeho hlavní komponenty	16
1.4.1 Ozbrojené síly	16
1.4.2 Policie ČR	18
1.4.3 Integrovaný záchranný systém	19
2 Policie ČR.....	21
2.1 Činnost Policie ČR.....	23
2.2 Útvary s celostátní působností	25
2.3 Krajská ředitelství	25
3 Kriminalita a její prevence	28
3.1 Prevence kriminality	28
3.1.1 Struktura prevence kriminality	29
3.1.2 Úrovně preventivních aktivit.....	30
3.1.3 Způsob organizování prevence kriminality v ČR	30
4 Analýza kriminality v Kraji Vysočina.....	34
4.1 Porovnání kriminality na území ČR.....	34
4.2 Desetiletá analýza kriminality za Kraj Vysočina	36
4.2.1 Kraj Vysočina.....	36
4.2.2 Desetiletá analýza.....	40
4.3 Desetiletá analýza kriminality za okresy Kraje Vysočina.....	42
ZÁVĚR	45
POUŽITÁ LITERATURA	48

SEZNAM ILUSTRACÍ A TABULEK

Obrázek 1: Struktura Policie ČR	22
Obrázek 2: Index kriminality na území ČR v letech 2009-2018.....	35
Obrázek 3: Porovnání indexu kriminality v letech 2009-2018	36
Obrázek 4: Poloha Kraje Vysočina na území České republiky.....	37
Obrázek 5: Rozmístění okresů Kraje Vysočina.....	38
Obrázek 6: Počet spáchaných a objasněných trestných činů v letech 2009-2018.....	40
Tabulka 1: Index kriminality v ČR v letech 2009-2018.....	34
Tabulka 2: Index kriminality v jednotlivých krajích ČR v letech 2009-2018.....	35
Tabulka 3: Počet obyvatel v Kraji Vysočina v letech 2009-2018	37
Tabulka 4: Počet obyvatel v okrese Žďár nad Sázavou v letech 2009-2018	38
Tabulka 5: Počet obyvatel v okrese Třebíč v letech 2009-2018	39
Tabulka 6: Počet obyvatel v okrese Pelhřimov v letech 2009-2018	39
Tabulka 7: Počet obyvatel v okrese Havlíčkův Brod v letech 2009-2018	39
Tabulka 8: Počet obyvatel v okrese Jihlava v letech 2009-2018.....	40
Tabulka 9: Struktura kriminality na území Kraje Vysočina v letech 2009-2018.....	41
Tabulka 10: Index kriminality na území Kraje Vysočina v letech 2009-2018.....	41
Tabulka 11: Struktura vražd v Kraji Vysočina v letech 2009-2018.....	42
Tabulka 12: Index kriminality v okresech Kraje Vysočina v letech 2009-2018.....	42
Tabulka 13: Loupeže v okresech Kraje Vysočina v letech 2009-2018.....	43
Tabulka 14: Vloupání do bytů v okresech Kraje Vysočina v letech 2009-2018.....	43
Tabulka 15: Znásilnění v okresech Kraje Vysočina v letech 2009-2018.....	44

SEZNAM ZKRATEK

ČR	Česká republika
HKK	Královéhradecký kraj
ICT	Informační a komunikační technologie
IZS	Integrovaný záchranný systém
JHC	Jihočeský kraj
JHM	Jihomoravský kraj
KVK	Karlovarský kraj
LBK	Liberecký kraj
MSK	Moravskoslezský kraj
NNO	Nestátní nezisková organizace
OLK	Olomoucký kraj
PAK	Pardubický kraj
PHA	Hlavní město Praha
PLK	Plzeňský kraj
Policie ČR	Policie České republiky
SKPV	Služba kriminální policie a vyšetřování
STC	Středočeský kraj
TČ	Trestný čin
ULK	Ústecký kraj
VYS	Kraj Vysočina
ZLK	Zlínský kraj

ÚVOD

Kriminalita je protiprávní jednání, který v průběhu času mění svoji formu. Roste brutálnost a snižuje se ohleduplnost k obětem trestných činů, snižuje se věková hranice pachatelů, roste počet trestných činů pod vlivem návykových látek a alkoholu.

Prevence kriminality je snaha státních a neziskových organizací o redukci a odrazení od páchaní kriminality. Prevence kriminality je souhrn aktivit směřujících ke kontrole kriminality a strachu z ní. Prevence je zaměřena na potenciální pachatele, ale i na potenciální oběti kriminality.

Tato práce je rozdělena do 4 hlavních kapitol. První kapitola se zabývá bezpečností, základní terminologií, rozdělením bezpečnosti. v neposlední řadě je zde je zde definován Bezpečnostní systém ČR a jeho hlavní komponenty, jako jsou ozbrojené síly, Policie ČR a IZS.

Druhá kapitola je zaměřena na Policii ČR, její organizační strukturu. Dále se zabývá činností Policie ČR, útvary s celostátní působností, které lze na území ČR nalézt, dále krajská ředitelství a příslušníci ČR.

Třetí kapitola se soustřeďuje na prevenci a strukturu kriminality, úrovně preventivních aktivit a na způsob organizování prevence kriminality v ČR a dále organizování prevence kriminality na území Kraje Vysočina.

Analýzou kriminality se zabývá čtvrtá kapitola, v první části této kapitoly jsou porovnány kraje ČR podle indexu kriminality a celkových trestných činů, poté je porovnáván index kriminality v jednotlivých krajích ČR.

Druhá část popisuje polohu Kraje Vysočina a počet obyvatel v celém kraji i v jednotlivých okresech a dále se zabývá desetiletou analýzou v Kraji Vysočina podle indexu kriminality, struktury kriminality a struktury vražd.

Třetí část porovnává jednotlivé okresy na území Kraje Vysočina z hlediska indexu kriminality, loupeží, vloupání do bytů a znásilnění.

Cílem bakalářské práce je posoudit vývoj a strukturu trestné činnosti páchané na území Kraje Vysočina v okresním členění za období 2009-2018. V souvislosti s definovaným cílem jsou formulovány tyto výzkumné otázky:

Výzkumná otázka č. 1: Jak si stojí Kraj Vysočina v porovnání s ostatními kraji?

Výzkumná otázka č. 2: Který rok byla nejvyšší a kdy naopak nejnižší kriminalita v Kraji Vysočina?

Výzkumná otázka č. 3: Který z okresů Kraje Vysočiny je na tom z hlediska kriminality nejlépe a který nejhůře?

1 Bezpečnost a její zajišťování

Náplň první kapitoly lze vymezit do základních pojmů, jako je bezpečnost, hrozba a riziko atd., které souvisejí s problematikou bezpečnosti, kriminality a trestných činů. Další náplní je rozdělení bezpečnosti podle různých hledisek a seznámení s Bezpečnostním systémem ČR.

1.1 Základní pojmy

Mareš bezpečnost definuje jako „stav, kdy jsou na nejnižší možnou míru eliminovány hrozby pro objekt a jeho zájmy a tento objekt je k eliminaci stávajících i potenciálních hrozeb efektivně vybaven a ochoten při ní spolupracovat“. (Zeman a kol., 2002:13)

Bezpečnost lze obecně rozdělit na vnější a vnitřní, přičemž vnitřní bezpečnostní ohrožení je častější než vnější. Vnější bezpečnost je často spojována s vojenskou bezpečností neboli ozbrojenými silami, přesně řečeno Armádou ČR.

Vnější bezpečnost zajišťují tyto instituce:

- Ministerstvo zahraničních věcí
- Ministerstvo obrany
- Ozbrojené síly
- Vojenská policie
- Zpravodajské služby (Zeman a kol., 2002:18)

Vnitřní bezpečnost lze definovat jako stav, kdy se na nejnižší možnou míru eliminují hrozby ohrožující objekt (zpravidla národní stát, popř. mezinárodní organizaci) a jeho zájmy akcemi zevnitř a tento objekt je k eliminaci stávajících i potenciálních vnitřních hrozeb efektivně vybaven a k ní ochoten. Hrozby demokratickému národnímu státu i jeho opatření proti nim se přitom týkají ohrožování demokratického politického systému od extremistů, sociálního systému od masové kriminality, hospodářství, korupce, ekonomické kriminality a sociálního, hospodářského a politického systému celkově od organizovaného zločinu. (Zeman a kol., 2002:17)

Vnitřní bezpečnost zajišťují tyto instituce:

- Ministerstvo vnitra
- Policie ČR
- Hasičský záchranný sbor ČR

- Ministerstvo financí
- Celní správa ČR
- Ministerstvo spravedlnosti
- Vězeňská služba ČR
- Zpravodajské služby
- Generální inspekce bezpečnostních sborů
- Česká pošta

Podobně se dělí i na tvrdou a měkkou bezpečnost. Tvrdá bezpečnost je tradiční vojenská a měkká bezpečnost je kriminalita, organizovaný zločin nebo nevojenské hrozby životnímu prostředí.

Každý den jsou lidé vystaveni riziku, které svou mírou neurčitosti a velikosti nebezpečí může v jediné chvíli náhle proměnit v reálnou bezprostřední hrozbu.

Hrozba je jakýkoli fenomén, který má potenciální schopnost poškodit zájmy a hodnoty chráněné státem. Míra hrozby je dána velikostí možné škody a časovou vzdáleností (vyjádřenou obvykle pravděpodobností čili rizikem) možného uplatnění této hrozby. (Bezpečnostní strategie ČR, 2003)

Riziku nelze přiřadit čas, ale obecně lze přiřadit místo, objekty a subjekty. Má dva parametry:

- Míru neurčitosti
- Velikost nebezpečí

Možnost, že s určitou pravděpodobností vznikne událost, kterou lze považovat z bezpečnostního hlediska za nežádoucí. Riziko je vždy odvoditelné a odvozené z konkrétní hrozby. Míru rizika, tedy pravděpodobnost škodlivých následků vyplývajících z hrozby a ze zranitelnosti zájmu, je možno posoudit na základě tzv. analýzy rizik, která vychází i z posouzení naší připravenosti hrozbám čelit. (Bezpečnostní strategie ČR, 2003)

Hrozba existuje pouze, když existuje riziko. Má tři fáze:

- Existence hrozby
- Působení hrozby
- Zánik hrozby

1.2 Bezpečnostní politika

Bezpečnostní politiku lze rozdělit na legislativní a strategický kontext. v legislativním kontextu se lze podívat, v jakých zákonech bezpečnost lze nalézt, a ve strategickém kontextu jaké lze nalézt bezpečnostní dokumenty.

Legislativní kontext

Zajišťování bezpečnosti státu patří k základním funkcím každého státu. Důležitost této funkce pro Českou republiku nachází své ústavněprávní zakotvení v ústavním pořádku České republiky, a to zejména v ústavním zákonu č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky. (Balabán a kol., 2007: 46)

Koncepce ústavního zákona vychází z komplexního pojetí bezpečnosti státu (ČR), která v sobě obsahuje zahraniční politiku, vojenskou obranu a vnitřní pořádek a bezpečnost. Jejím cílem je všestranná péče o člověka, o jeho život, o dodržování lidských práv a svobod, o ochranu majetku a životních jistot a o zachování funkcí státu jako instituce, která zajišťuje bezpečnost. (Balabán a kol., 2007: 47)

Další legislativa, která upravuje bezpečnost ČR je Ústava ČR, Listina základních práv a svobod, zákon o zpravodajských službách ČR, zákon o Bezpečnostní informační službě, navazující branná a krizová legislativa apod.

Strategický kontext

V průběhu strategického cyklu bezpečnostní politiky lze předjímat zpracování těchto strategických bezpečnostních dokumentů:

- Vize bezpečnosti ČR – součást programového prohlášení vlády nebo úvodem do bezpečnostní strategie
- Bezpečnostní strategie ČR – základní politický dokument s dlouhodobým výhledem
- Koncepce bezpečnostního systému – strategická směrnice pro výstavbu bezpečnostního systému
- Bezpečnostní legislativa
- Zpráva o zajištění bezpečnosti ČR – hodnotící dokument, který podává zprávu o stavu národní bezpečnosti a jak je systémově bezpečnost zajištěna

- Bílá kniha o bezpečnosti ČR – sdělení vlády veřejnosti o stavu bezpečnosti a jejím zabezpečení (Potůček a kol., 2007: 270)

1.3 Bezpečnostní kontext

Česká republika má svůj bezpečnostní systém, který se nazývá Bezpečnostní strategie ČR. Je to základní koncepční dokument, který vymezuje životní, strategické a další významné zájmy ČR, obecná bezpečnostní rizika, definuje dlouhodobá opatření. Cílem je zajistit podmínky pro vývoj a prosperitu ČR a zabezpečit obyvatele ČR.

Bezpečnostní systém je systém orgánů veřejné správy, ozbrojených sil, ozbrojených bezpečnostních sborů, záchranných sborů a služeb, havarijních a jiných služeb, právnických a fyzických osob, jejich vzájemných vazeb a činností zabezpečujících koordinovaný postup při zajišťování bezpečnosti státu a jeho obyvatelstva. (Praha, Ministerstvo vnitra, 2004)

Na základě analýzy bezpečnostního prostředí, ve kterém se ČR nachází, lze identifikovat specifické hrozby pro její bezpečnost. ČR jako zodpovědný člen mezinárodních organizací zahrnuje mezi relevantní bezpečnostní hrozby i takové, které nemají přímý dopad na její bezpečnost, ale ohrožují její spojence.

- Oslabování mechanismu kooperativní bezpečnosti i politických a mezinárodně-právních závazků v oblasti bezpečnosti
- Nestabilita a regionální konflikty v euroatlantickém prostoru a jeho okolí
- Terorismus
- Šíření zbraní hromadného ničení a jejich nosičů
- Kybernetické útoky
- Negativní aspekty mezinárodní migrace
- Extremismus a nárůst interetnického a sociálního napětí
- Organizovaný zločin, zejména závažná hospodářská a finanční kriminalita, korupce, obchodování s lidmi a drogová kriminalita
- Ohrožení funkčnosti kritické infrastruktury
- Přerušení dodávek strategických surovin nebo energie
- Pohromy přírodního a antropogenního původu a jiné mimořádné události (Bezpečnostní strategie, 2015: 11)

1.4 Bezpečnostní systém ČR a jeho hlavní komponenty

Bezpečnostní systém státu je institucionální nástroj pro tvorbu a realizaci bezpečnostní politiky. Je tvořen příslušnými prvky zákonodárné, výkonné a soudní moci, územní samosprávy, právníckými a fyzickými osobami, které mají odpovědnost za zajištění bezpečnosti státu. (MV ČR, 2020)

1.4.1 Ozbrojené síly

Rozsah a úroveň ozbrojených sil každého státu vyjadřuje jeho vojenský potenciál, tedy schopnost podílet se na prosazení jeho legitimních životních a strategických zájmů s využitím vojenské síly. Ozbrojené síly jsou nástrojem obranné a bezpečnostní politiky státu a jsou vytvářeny a používány v souladu se zákony ČR. (Balabán a kol., 2007: 116)

Ozbrojené síly obecně

Síly, které vytváří ČR k zajišťování své bezpečnosti. Základním úkolem ozbrojených sil je připravovat se k obraně ČR a bránit ji proti vnějšímu napadení. Ozbrojené síly ČR plní též úkoly, které vyplývají z mezinárodních smluvních závazků ČR o společné obraně proti napadení. Ozbrojené síly se podílejí na činnostech mezinárodních organizací ve prospěch míru, účastí na mírových operacích, záchranných humanitárních akcích.

Ozbrojené síly se podle odst. 2, paragrafu 3 zákona č. 219/1999 Sb. člení na:

- Armádu České republiky
- Vojenskou kancelář prezidenta republiky
- Hradní stráž

Relativně autonomně působí v rámci rezortu Ministerstva obrany Vojenská policie a Vojenské zpravodajství. (Balabán a kol., 2007: 116)

Armáda ČR

Armáda České republiky je základem ozbrojených sil. Člení se na vojenské útvary, vojenská zařízení a vojenské záchranné útvary. Tyto základní prvky se mohou slučovat do vyšších organizačních celků (brigády, základny apod.). (Balabán a kol., 2007:116)

Vrchním velitelem ozbrojených sil ČR je prezident České republiky Miloš Zeman (červen 2020). Hlavním posláním je a vždy bude co nejefektivnější a nejlepší zabezpečení

obranu území ČR s využitím zásad kolektivní obrany dle článku 5 Washingtonské úmluvy, NATO.

Armáda ČR je zapojena do integrované vojenské struktury NATO, do systému obranného, operačního a civilního nouzového plánování, do procedurálních a organizačních aspektů jaderných konzultací a do společných cvičení a operací. (Armáda ČR, 2020)

Vojenská kancelář

Vojenská kancelář plní úkoly v souladu s § 26 zákona č. 219/1999 Sb. o ozbrojených silách České republiky, související s výkonem pravomocí prezidenta republiky jako vrchního velitele ozbrojených sil a úkoly související s řízením Hradní stráže. (Hrad, 2020)

Ve své činnosti se Vojenská kancelář řídí Ústavou a zákony České republiky, rozkazy a nařízení prezidenta republiky a Organizačním řádem Vojenské kanceláře schváleným prezidentem republiky. Kromě toho se Vojenská kancelář řídí ve své činnosti vojenskými řády a předpisy, rozkazy a nařízeními ministra obrany České republiky, jež obecně stanovují činnost a povinnost vojenských institucí a vojenských osob z povolání v ozbrojených silách České republiky. (Hrad, 2020)

Hradní stráž

Hradní stráž je vojenským útvarům brigádního typu s celkovými počty 936 osob – důstojníci, praporčíci, poddůstojníci a občanskí zaměstnanci. Je organizována na:

- Velení a štáb
- 1. prapor
- 2. prapor
- Hudba Hradní stráže
- Rota zabezpečení – podporuje jednotky Hradní stráže při plnění jejich hlavních úkolů. k tomuto účelu je tato jednotka členěna na Dopravní četou, Skupinu doprovodné a ochranné služby, Četu zabezpečení a Četu psovodů (Hrad army, 2020)

Vojenská policie

Vojenská policie v rozsahu vymezeném zákonem plní úkoly policejní ochrany ozbrojených sil, vojenských objektů, vojenského materiálu a ostatního majetku státu, s nímž hospodaří Ministerstvo obrany ČR. (Vojenská policie, 2020)

V čele Vojenské policie stojí náčelník Vojenské policie, který je přímo podřízen ministru obrany ČR. (Balabán a kol., 2007: 117)

Vojenská policie byla zřízena 21. ledna 1991. Její činnost upravuje zákon č. 300/2013 Sb., o Vojenské policii a o změně některých zákonů. Její vztahy k velitelským orgánům a příslušníkům ozbrojených sil jsou konkretizovány vnitřními předpisy Ministerstva obrany ČR. (Vojenská policie, 2020)

Vojenské zpravodajství

Vojenské zpravodajství sehraává svou roli při indikaci jednotlivých druhů potenciálního ohrožení ČR nebo aliančních partnerů. Jeho účinnost spočívá zejména v trvalém vyhodnocování bezpečnostní situace a v intenzivní výměně zpravodajských informací Vojenského zpravodajství se spojenci s cílem včas odhalit potenciální hrozby a eliminovat možnost překvapení.

V čele je ředitel Vojenského zpravodajství, kterého jmenuje a odvolává – po projednání ve výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu, příslušném ve věcech bezpečnosti – ministr obrany se souhlasem vlády. Z výkonu své funkce je ředitel Vojenského zpravodajství odpovědný ministru obrany. (Balabán a kol., 2007: 118)

1.4.2 Policie ČR

Policie ČR je jednotný ozbrojený bezpečnostní sbor zřízený zákonem České národní rady ze dne 21. června 1991. Slouží veřejnosti, jejím úkolem je chránit bezpečnost osob a majetku, chránit veřejný pořádek a předcházet trestné činnosti. Plní rovněž úkoly podle trestního řádu a další úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti svěřené jí zákony, předpisy Evropských společenství a mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu České republiky. (Policie ČR, 2020)

V moderním pojetí můžeme policii chápat ve dvojím významu:

- Za prvé jako policejní správu, tedy jako určité obory civilní správy, v nichž stát působí negativně odstraňováním překážek, které neprospívají bezpečnému rozvoji funkcí státu a životu a jeho obyvatel
- Za druhé, což je v dnešní době nejobvyklejší vnímání tohoto termínu, jako značení určitého typu bezpečnostního sboru. Tento institut v průběhu dějin rychle získával na moci a stával se stále složitějším útvarem. Dnes je nezbytnou

součástí každého standardního státního zřízení jako jeden z nástrojů k vynucování a zachování práva. (Balabán a kol., 2007: 143)

Obecní policie

Stav bezpečnosti na území každé obce výrazně ovlivňuje spokojenost jejích obyvatel i návštěvníků a má své důsledky i pro rozvoj cestovního ruchu a pro řadu ekonomických aktivit. Na bezpečnostní situaci a zajišťování bezpečnosti se trvale soustřeďuje pozornost občanů. Pokud obec zřídí obecní policii, kvalifikovaně ji řídí a odpovídajícím způsobem personálně a materiálně vybaví, může tak získat vlastní účinný nástroj k plnění preventivních, ale i represivních úkolů spojených se zabezpečováním místních záležitostí veřejného pořádku v rámci působnosti obce. (Balabán a kol., 2007: 249)

1.4.3 Integrovaný záchranný systém

IZS vymezuje zákon č. 239/2000 Sb. Jeho základy byly položeny již v roce 1993. Integrovaný záchranný systém vznikl jako potřeba každodenní spolupráce hasičů, zdravotníků, policie a dalších složek při řešení mimořádných událostí. Vždy bylo nutné spolupracovat při řešení větší události. Spolupráce na místě zásahu uvedených složek v nějaké formě existovala vždy. Avšak odlišná pracovní náplň i pravomoci jednotlivých složek zakládají nutnost určité koordinace postupů. (HZS ČR, 2020)

IZS je efektivní systém vazeb, spolupráce a koordinace záchranných a bezpečnostních složek, orgánů státní správy a samosprávy, fyzických a právnických osob při společném provádění záchranných a likvidačních prací při přípravě na mimořádné události.

Základní složky IZS:

- Hasičský záchranný sbor České republiky
- Jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany
- Zdravotnická záchranná služba
- Policie České republiky

Ostatní složky IZS:

- Vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil
- Obecní policie

- Orgány ochrany veřejného zdraví
- Havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby
- Zařízení civilní ochrany
- Neziskové organizace a sdružení občanů, které lze využít k záchranným a likvidačním pracím (HZS ČR, 2020)

2 Policie ČR

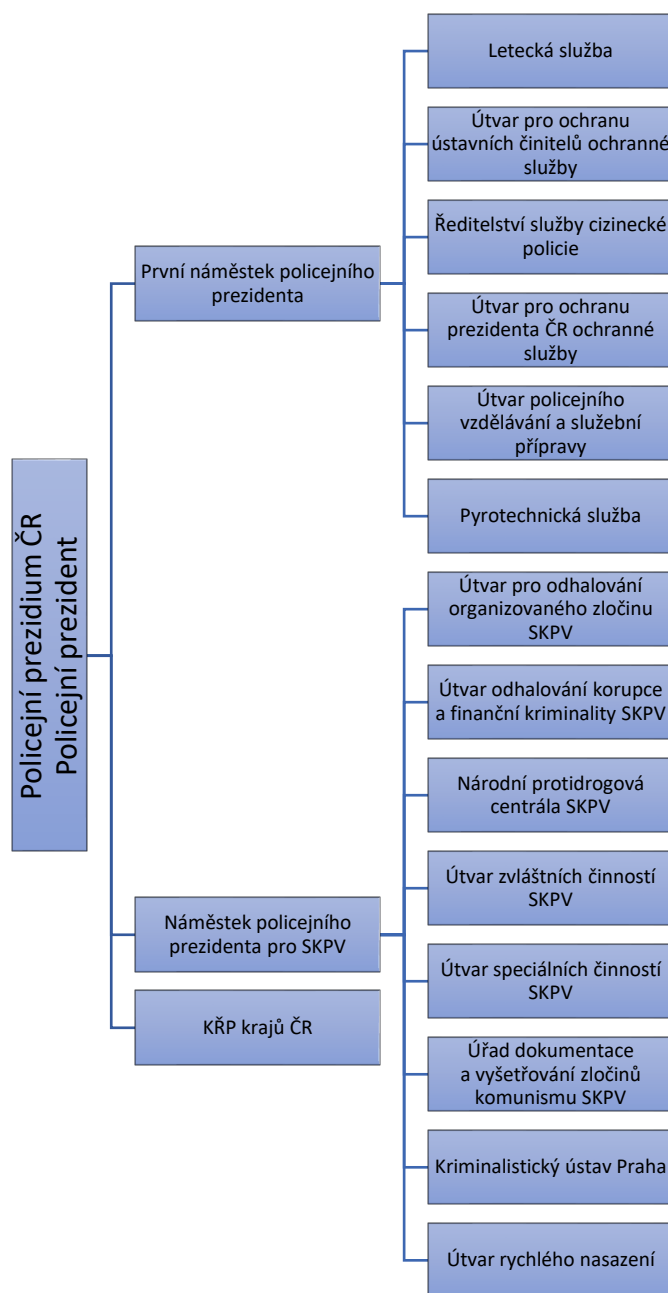
Obsahem druhé kapitoly je struktura Policie ČR, činnost příslušníků policie a financování. Rozlišení policejního prezidia, krajského ředitelství a útvarů s celostátním působením.

Z charakteru poslání policie vyplývá, že policie jako taková není a ani nemůže být demokratickou organizací. Jedná se o instituci specifického byrokratického typu, s typickým vysokým stupněm formalizace většiny činností, kde je prostor pro samostatné rozhodování a postup značně omezen. Řídící struktura je pyramidální, s vnitřním členěním plně podřízena plnění daných úkolů. (Balabán a kol., 2007: 150)

Cíle Policie ČR:

- Chránit bezpečnost a pořádek ve společnosti
- Prosazovat zákonnost
- Chránit práva a svobody osob
- Preventivně působit proti trestné a jiné protiprávní činnosti a potírat ji
- Usilovat o trvalou podporu a důvěru veřejnosti (Policie ČR, 2020)

Na obrázku 1 lze vidět strukturu policie ČR, kde vedoucí postavení má prezidium ČR, které je ústředním orgánem pro mezinárodní policejní spolupráci.

Obrázek 1: Struktura Policie ČR

Zdroj: Převzato (Policie ČR, 2020)

Policejní prezidium zejména určuje cíle rozvoje policie, řeší koncepci její organizace a řízení a stanoví úkoly jednotlivých služeb. v rámci Policie České republiky působí služba pořádkové policie, služba dopravní policie, služba cizinecké policie, letecká služba, pyrotechnická služba, ochranná služba, služba kriminální policie a vyšetřování a další specializované služby. Policejní prezidium rovněž analyzuje a kontroluje činnost policie,

vytváří policejním útvarům podmínky pro plnění jejich úkolů a koordinuje jejich činnost při plnění úkolů, které přesahují jejich územní nebo věcnou působnost. (Police ČR, 2017: 8)

Policejního prezidenta, stojícího v čele policejního prezidia a Policie ČR jako celku, jmenuje do funkce ministr vnitra. Tomu je také policejní prezident odpovědný za výkon své funkce. Do top managementu PČR lze dále zařadit tři náměstky policejního prezidenta.

Brig. gen. Mgr. Jan Švejdar, který byl ředitelem krajského ředitelství KŘP Hradec Králové a později Pardubice, byl 1. prosince 2018 jmenován do funkce policejního prezidenta. Pod policejního prezidenta spadá první náměstek policejního prezidenta, kterým je brig. gen. Mgr. Martin Vondrášek, dále náměstek policejního prezidenta pro SKPV, kterým je plk. Ing. Mgr. Jaroslav Vild (duben 2020) a v neposlední řadě KŘP krajů v ČR.

Základní hodnoty Policie ČR:

- Profesionalita
- Nestrannost
- Odpovědnost
- Ohleduplnost
- Bezúhonnost (Policie ČR, 2020)

2.1 Činnost Policie ČR

Policie ČR je ozbrojený bezpečnostní sbor, plnící úkoly ve věcech vnitřního pořádku a bezpečnosti a další úkoly v rozsahu a způsobem vymezeným právními předpisy. Jedná se zejména o:

- Ochranu bezpečnosti osob a majetku
- Spolupůsobení při zajišťování veřejného pořádku
- Boj proti terorismu
- Odhalování a vyšetřování trestné činnosti a zajišťování jejich pachatelů
- Zajišťování ochrany státních hranic, vymezených osob a majetku
- Dohled nad bezpečností a plynulostí silničního provozu
- Odhalování přestupků a další. (Balabán a kol., 2007: 154)

Za základní druhy policejní činnosti lze považovat následující dvě hlavní organizačně taktické formy:

- Kriminalistická bezpečnostní činnost
- Správně bezpečnostní činnost

Tyto dvě základní formy policejně bezpečnostních činností lze samostatně specifikovat a též je dále dělit.

Kriminalistická bezpečnostní činnost je charakterizována tím, že:

- probíhá v oblasti společenských vztahů, které chrání trestní právo,
- je zaměřena na poznání jevů, které trestní zákon kvalifikuje jako trestnou činnost,
- směřuje k dosažení účelu trestního řízení.

Správně bezpečnostní činnost lze pak vystihnout následujícími rysy:

- společenské procesy, které jsou touto činností regulovány, chrání normy správního, resp. policejního práva,
- činnost je realizována v oblasti zajišťování klidu a pořádku na veřejných místech, nerušeného chodu státních organizací, bezpečnosti osob a majetku atd. (Balabán a kol., 2007: 154)

K základním policejním službám patří:

- **Služba pořádkové policie** – chrání a zajišťuje veřejný pořádek, bojuje proti kriminalitě, provádí trestní a přestupkové řízení, dohlíží na bezpečnost silničního provozu. Kromě základních útvarů jsou v některých větších městech součástí pořádkové policie také pohotovostní motorizované jednotky, pořádkové jednotky a oddíly jízdny policie.
- **Služba dopravní policie** – dohlíží na bezpečnost a plynulost silničního provozu a spolupůsobí při jeho řízení, vyšetřuje dopravní nehody a kontroluje doklady o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla.
- **Služba cizinecké policie** – zajišťuje ochranu vnějších hranic Schengenského prostoru, kontroluje doklady, povoluje a kontroluje vstup a pobyt cizinců, zabezpečuje ve vymezeném rozsahu ochrany civilní letecké dopravy.
- **Služba kriminální policie a vyšetřování** – odhaluje skutečnosti nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin, jehož znaky jsou popsány v trestním zákoně, a zjišťuje pachatele těchto trestných činů. Přitom policisté postupují podle

trestního řádu a plní úkoly policejního orgánu v trestním řízení. Jejich povinností je vyhledat trestnou činnost, pokud je skryta, a na základě vlastních poznatků, trestních oznámení a dalších podnětů prověřovat veškerá podezření ze spáchání trestného činu. (Policie ČR, 2020)

2.2 Útvary s celostátní působností

Útvary s celostátní působností plní specifické a vysoce specializované úkoly na celém území státu. Některé poskytují specifický servis ostatním policejním útvarům, jiné se specializují například na odhalování organizovaného zločinu nebo korupci a závažné finanční kriminality, zajišťují ochranu prezidenta republiky a dalších ústavních činitelů nebo obstarávají policejní vzdělávání, služební přípravu a policejní sport. (Policie ČR, 2017: 8)

Útvary s celostátní působností na území ČR:

- a) Kriminalistický ústav – kvalifikovaný v oborech kriminalistiky, písmoznalectví, strojírenství, chemie a elektrotechnika
- b) Letecká služba – pátrání po pohřešovaných osobách, po nebezpečných pachatelích, po odcizených motorových vozidlech
- c) Národní protidrogová centrála SKPV
- d) Pyrotechnická služba
- e) Ředitelství služby cizinecké policie
- f) Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu SKPV
- g) Útvar policejního vzdělávání a služební přípravy
- h) Národní centrála proti organizovanému zločinu SKPV
- i) Útvar pro ochranu prezidenta ČR
- j) Ochranná služba Policie ČR
- k) Útvar rychlého nasazení – zákroky proti únosům osob a dopravním prostředkům nebo vůči nebezpečným pachatelům organizované trestné činnosti a jiných zvláště závažných trestných činů
- l) Útvar speciálních činností SKPV
- m) Útvar zvláštních činností SKPV

2.3 Krajská ředitelství

Krajská ředitelství lze popsat jako útvary s územně vymezenou působností. Slouží veřejnosti na vymezeném teritoriu. v rámci krajských ředitelství mohou působit další

teritoriální útvary, které jsou jim podřízeny. Tyto zřizuje policejní prezident na návrh krajského ředitele. Existují v Hlavním městě Praha a dalších velkých městech. (Policie ČR, 2017: 8)

V rámci všech krajských ředitelství policie působí služba kriminální policie a vyšetřování, služba pořádkové, dopravní a cizinecké policie a služba policie pro zbraně a bezpečnostní materiál. Každé krajské ředitelství policie má mimo jiné vlastní personální odbor, odbor vnitřní kontroly a integrované operační středisko. o zvyšování odborné kvalifikace příslušníků a zaměstnanců krajských ředitelství policie se starají školní policejní střediska. Většina krajských ředitelství policie sousedí se zeměmi Schengenského prostoru, a proto se tyto útvary také bezprostředně podílejí na mezinárodní policejní spolupráci. (Policie ČR, 2017: 8)

Útvary s územně vymezenou působností:

- Krajské ředitelství policie Hlavního města Prahy
- Krajské ředitelství policie Středočeského kraje
- Krajské ředitelství policie Jihočeského kraje
- Krajské ředitelství policie Plzeňského kraje
- Krajské ředitelství policie Karlovarského kraje
- Krajské ředitelství policie Ústeckého kraje
- Krajské ředitelství policie Libereckého kraje
- Krajské ředitelství policie Královéhradeckého kraje
- Krajské ředitelství policie Pardubického kraje
- Krajské ředitelství policie Kraje Vysočina
- Krajské ředitelství policie Jihomoravského kraje
- Krajské ředitelství policie Zlínského kraje
- Krajské ředitelství policie Olomouckého kraje
- Krajské ředitelství policie Moravskoslezského kraje (Policie ČR, 2020)

Příslušníci

Služba pořádkové policie představuje základní pilíř Policie České republiky, co do počtu policistů je službou nejpočetnější a co do obsahu činnosti službou nejuniverzálnější. Policisté pořádkové služby ve městech i na venkově chrání bezpečnost osob i majetku, chrání veřejný pořádek, plní úkoly v trestním, přestupkovém i správním řízení, dohlíží na bezpečnost

a plynulost silničního provozu a také na bezpečnou dopravu osob a přepravu zásilek po železnici. (Policie ČR, 2017: 18)

Policisté spadají do služebního, resp. veřejnoprávního poměru. Policistou se lze stát, pokud je osoba starší 18 let, trestně bezúhonná, splňující požadovaný stupeň vzdělání, zdravotně, fyzicky a psychicky (i morálně) způsobilá. Mezi další podmínky řadí zákon oprávnění seznamovat se s utajovanými informacemi, zákaz členství v politické straně či hnutí, zákaz živnostenské či jiné výdělečné činnosti a členství v řídicích nebo kontrolních orgánech právnických osob, vykonávajících podnikatelskou činnost. (Balabán a kol., 2007: 158)

Rozsah činnosti služby pořádkové policie je stanoven zákonem o Policii České republiky, případně dalšími zákony, právními normami a resortními předpisy. Mezi základní úkoly služby pořádkové policie patří zejména:

- ochrana bezpečnosti osob a majetku,
- spolupůsobení při zajišťování veřejného pořádku a byl-li porušen, činí opatření k jeho obnovení
- boj proti kriminalitě,
- přijímání, evidování a prošetřování oznámení osob,
- plnění úkolů v trestním, přestupkovém a správním řízení,
- dohled nad bezpečností a plynulostí silničního provozu. (Policie ČR, 2020)

Zásahové jednotky pořádkové policie lze rovněž povolát k ochraně nebo obnovení vnitřního pořádku a bezpečnosti nebo k záchranným pracím. Jejich hlavním úkolem lze nazvat zákroky proti nebezpečným pachatelům zvláště závažných trestných činů, zejména při jejich zadržování či zatýkání. Náplní práce je také prvotní opatření proti teroristům, únoscům osob a dopravních prostředků. Lze plnit i úkoly související s ochranou objektů nebo s přepravou nebezpečných látek a věcí, případně přepravou cenností. (Policie ČR, 2017: 18)

Pohotovostními jednotkami pořádkové policie lze posilovat výkon hlídkové služby. Provádějí zákroky proti pachatelům trestných činů přímo na místě činu. Úkolem může být například zásah na základě signálu nebo telefonátu na linku tísňového volání 158, že byl narušen chráněný objekt. (Policie ČR, 2017:18)

3 Kriminalita a její prevence

Trestným činem je protiprávní čin, který zákon označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně. Má stránku materiální, tj. nebezpečnost pro společnost a stránku formální, tj. znaky uvedené v zákoně označované jako skutková podstata trestného činu.

Trestné činy lze dělit na přečiny a zločiny. Přečiny lze charakterizovat jako všechny nedbalostní trestné činy a úmyslné trestné činy, na něž trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby do 5 let. Zločiny lze označit jako ostatní trestné činy. Podskupinu zločinů lze dělit dále na zvláště závažné zločiny – úmyslné trestné činy, na něž trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí sazby nejméně 10 let a na násilné trestné činy.

Násilné trestné činy lze nalézt v trestním zákoníku, které zahrnují násilí proti druhé osobě nebo pohrůžku násilím. Jde například o tyto trestné činy:

- Trestné činy proti životu a zdraví – pokus vraždy, ublížení a těžké ublížení na zdraví, mučení a jiné nelidské zacházení
- Trestné činy proti svobodě – obchodování s lidmi, zbavení osobní svobody, loupež, vydírání
- Některé trestné činy proti rodině a dětem – týrání svěřené osoby, týrání osoby žijící ve společném obydlí
- Trestné činy narušující soužití lidí – nebezpečné vyhrožování, nebezpečné pronásledování

Index kriminality

Index kriminality lze charakterizovat jako rozsah trestných činů, který je přepočítán na počet obyvatel, žijících ve sledovaném období na příslušném území. Tento index umožňuje tvorbu studií mezinárodního charakteru, neboť lze porovnávat různé země v přepočtu na počet obyvatel.

3.1 Prevence kriminality

Preventivní politiku lze představit jako ofenzivní strategii kontroly kriminality, jež spoléhá především na nerepresivní prostředky. Náplní je eliminace sociálně patologických jevů a snižování motivů a příležitostí k páčání trestných činů. Okruh subjektů preventivní politiky

lze zahrnout mimo orgány činné v trestním řízení – systém justice, policie, státní zastupitelství, soudy a vězeňství i další instituce – např. nerepresivní orgány veřejné správy, zájmová sdružení občanů, církve, podnikatelské subjekty a jednotlivé občany. Prevence kriminality lze vedle represe označit jako součást trestní politiky. (Prevence kriminality, 2020)

V prevenci kriminality je zahrnut soubor nerepresivních opatření, tedy veškeré aktivity vyvíjené státními, veřejnoprávními i soukromoprávními subjekty směřující k předcházení páchaní kriminality a snižování obav z ní. Patří sem opatření, jejichž cílem či důsledkem lze označit zmenšování rozsahu a závažnosti kriminality a jejich následků, ať již prostřednictvím omezení kriminogenních příležitostí nebo působením na potenciální pachatele a oběti trestných činů. Jedná se o opatření sociální prevence, situační prevence, včetně informování veřejnosti o možnostech ochrany před trestnou činností a pomoci obětem trestných činů. Prevence kriminality úzce souvisí s prevencí dalších sociálně patologických jevů, z nichž nejzávažnější patří nejrůznější formy závislostí. (Prevence kriminality, 2020)

Objekty prevence kriminality:

- Kriminogenní faktory – sociální prostředí, příčiny a podmínky kriminality
- Potenciální či skuteční pachatelé trestné činnosti
- Potenciální či skutečné oběti trestných činů (MV ČR, 2020)

3.1.1 Struktura prevence kriminality

Sociální prevenci lze představit jako aktivity ovlivňující proces socializace a sociální integrace a aktivity zaměřené na změnu nepříznivých společenských a ekonomických podmínek, které lze považovat za klíčové příčiny páchaní trestné činnosti. Sociální prevence je součástí sociální politiky. (MV ČR, 2020)

Situační prevenci lze stavět na zkušenosti, že určité druhy kriminality se objevují v určité době, na určitých místech a za určitých okolností. Prostřednictvím opatření režimové, fyzické a technické ochrany se snaží kriminogenní podmínky minimalizovat. Nejefektivněji působí při omezování majetkové trestné činnosti. Úspěšnost situační prevence je vysoká, je však podmíněna adekvátní volbou opatření a finančními a personálními prostředky do ní vložených. Těžiště odpovědnosti za opatření situační prevence nesou především občané a obce a v rámci vymezených kompetencí i Ministerstvo vnitra, respektive Policie ČR. (MV ČR, 2020)

Prevence viktimmnosti a pomoc obětem trestných činů lze založit na konceptech bezpečného chování, diferencovaného s ohledem na různé kriminální situace a psychickou připravenost ohrožených osob. V praxi se jedná o skupinové i individuální zdravotní, psychologické a právní poradenství, trénink v obranných strategiích a propagaci technických možností ochrany před trestnou činností. Užívá metody sociální i situační prevence, a to podle míry ohrožení na primární, sekundární i terciální úrovni. (MV ČR, 2020)

3.1.2 Úrovně preventivních aktivit

Primární prevence zahrnuje především výchovné, vzdělávací, volnočasové, osvětové a poradenské aktivity zaměřené zejména na nejširší veřejnost. Zvláštní pozornost je zaměřena na pozitivní ovlivňování zejména dětí a mládeže. (MV ČR, 2020)

Sekundární prevence se zabývá rizikovými jedinci a skupinami osob, u nichž je zvýšená pravděpodobnost, že se stanou pachateli nebo oběti trestné činnosti na sociálně patologické jevy a příčiny kriminogenních situací. (MV ČR, 2020)

Terciální prevence spočívá v resocializaci kriminálně narušených osob. Jejím cílem je udržet dosažené výsledky předchozích intervencí a rekonstrukce nefunkčního sociálního prostředí. (MV ČR, 2020)

3.1.3 Způsob organizování prevence kriminality v ČR

V České republice je prevence kriminality organizována na třech úrovních:

- 1 **Na meziresortní úrovni** – těžiště spolupráce spočívá ve vytváření preventivní politiky vlády ve vztahu k tradiční kriminalitě a koordinace preventivních činností jednotlivých resortů zastoupených v Republikovém výboru pro prevenci kriminality a podněcování aktivit nových. Situační prevence kriminality se věnuje Poradní sbor pro situační prevenci kriminality.
- 2 **Na resortní úrovni** – programy prevence kriminality vycházejí z věcné působnosti jednotlivých ministerstev, obohacují jejich běžné činnosti o nové prvky a přístupy a ovlivňují tvorbu příslušné legislativy.
- 3 **Na místní úrovni** – do níž jsou zapojeny orgány veřejné správy, policie, nevládní organizace a další instituce působících v obcích. Podstatou systému prevence kriminality na místní úrovni je optimální rozložení působnosti v oblastech sociální a situační prevence s ohledem na místní situaci, potřeby i možnosti. (Prevence kriminality, 2020)

Z hlediska účinnosti jsou nejefektivnější programy prevence kriminality na místní úrovni. Představují systém metodické, koncepční a finanční podpory ze strany ústředních orgánů státní správy a samosprávy a podpory programů prevence kriminality v krajích, ve městech a obcích zatížených vysokou mírou kriminality a dalšími kriminálně rizikovými jevy. (MV ČR, 2020)

Podstatou těchto programů je součinnost orgánů státní správy, samosprávy, policie a nestátních neziskových organizací. Záběr programu je podmíněn místní situací v oblasti vývoje sociálně patologických jevů, potřebami, zájmem a schopnostmi lidí a finančními prostředky. (MV ČR, 2020)

Program Prevence kriminality Kraje Vysočina na rok 2020

a) Kriminalita páchaná prostřednictvím ICT (informační a komunikační technologie):

Celou oblast elektronické bezpečnosti bude i nadále analyzovat, navrhovat a případně realizovat příslušná opatření odborná pracovní skupina jmenovaná ředitelem Krajského úřadu Kraje Vysočina v roce 2010. Půjde zejména o:

- Zpracování akčního plánu elektronické bezpečnosti Kraje Vysočina na rok 2020, Strategie – elektronické bezpečnosti Kraje Vysočina na léta 2018 až 2020.
- Práci s cílovou skupinou dětí a mládeže, nejčastěji přicházející do styku s ICT, a ne vždy si uvědomující dopad svého jednání.
- Vzdělávání pedagogických pracovníků, pracovníků NNO a pracovníků dalších institucí, které se problematikou elektronické bezpečnosti zabývají.
- Působení na běžné uživatele ICT
- Pomoc drobným a středním podnikatelům, spolupráce s providery.
- Vzdělávání odborných pracovníků kraje, obcí a příspěvkových organizací kraje a obcí.
- Podporu projektů obcí a NNO zaměřených na problematiku prevence kybernetické kriminality s důrazem na právní aspekt.

b) Násilná kriminalita a kriminalita páchaná pod vlivem návykových látek a alkoholu

- Pravidelně analyzovat trestnou a přestupkovou činnost páchanou pod vlivem alkoholu a drog a navrhovat realizaci příslušných opatření.

- Podporovat realizaci projektů zaměřených na práci se skupinou osob ohrožených nadměrným požíváním alkoholu, drog, gamblerstvím.
 - Podporovat projekty zaměřené na snižování násilné trestné činnosti.
 - Zvýšenou pozornost věnovat problematice domácího násilí, zejména obětem domácího násilí, práci s násilnou osobou a v této souvislosti rozšiřovat odbornou přípravu osob, které z titulu své funkce přicházejí do styku s domácím násilím.
- c) Kriminalita spojená s majetkovými a úvěrovými podvody:
- Operativně, zejména prostřednictvím médií, varovat občany před aktivitami spojenými s podvody a úvěrovými podvody.
 - Zajistit další odbornou přípravu pracovníků neziskových organizací a obcí, kteří poskytují poradenství v oblasti zadlužování a jsou nejčastěji ve styku se skupinou obyvatel, kterým hrozí zadlužení.
 - Podporovat realizaci projektů zaměřených na zvyšování právního vědomí obyvatel, kterým hrozí zadlužení.
 - Usilovat o zvyšování finanční gramotnosti žáků a studentů škol, seniorů a handicapovaných občanů.
- d) Kriminalita páchaná na seniorech:
- Na pravidelných setkáních rady kraje s radou seniorů hodnotit vývoj kriminality páchané na seniorech a navrhnout opatření na jejich ochranu, zejména ochranu osaměle žijících seniorů.
 - Ve spolupráci s Policií ČR, krajskou knihovnou, obcemi a NNO organizovat vzdělávací akce zaměřené zejména na ochranu seniorů před násilnou kriminalitou, IT kriminalitou, zadlužováním a na zvyšování jejich finanční gramotnosti.
 - Podporovat realizaci projektů a obcí a neziskových organizací zaměřených na pomoc seniorům před dopady kriminality.
- e) Kriminalita páchaná recidivisty, nepřizpůsobivými obyvateli a cizinci:
- Podporovat probační a resocializační programy, tj. programy zaměřené na posílení prevence a ochrany společnosti před opakováním trestné činnosti, zejména programy zaměřené na skupinu mladých dospělých recidivistů.
 - Zvýšenou pozornost ve spolupráci s obcemi a PČR věnovat kriminalitě a přestupkové činnosti cizinců.

- Podporovat realizaci projektů zaměřených na práci s prvopachateli – osobami vracejícími se z výkonu trestu odnětí svobody.
- Podporovat realizaci projektů na práci s rizikovou skupinou mládeže jako potenciální skupinou pachatelů trestných činů a na práci s mladými rodiči zejména sociálně vyloučených lokalit. (Kraj Vysočina, 2020)

4 Analýza kriminality v Kraji Vysočina

Tato kapitola je zaměřena na vývoj a strukturu kriminality v celém kraji Vysočina a následné rozlišení kriminality podle okresů.

4.1 Porovnání kriminality na území ČR

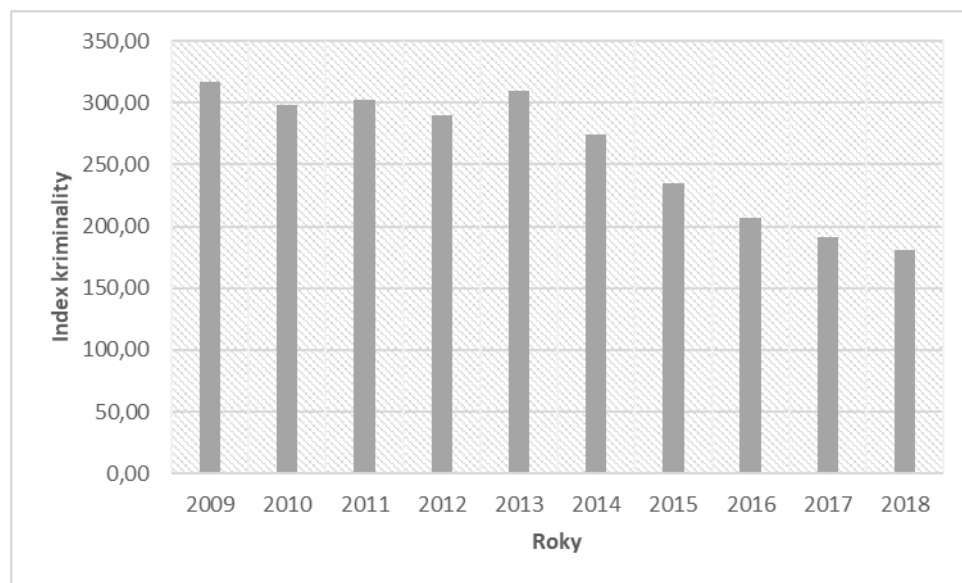
Vývoj celkové kriminality v ČR za období 2009-2018 lze vidět v tabulce 1. Na tomto vývoji lze pozorovat spáchané trestné činy, které klesají, s výjimkou let 2011 a 2013. Za tento nestandardní výkyv může hlavně amnestie, kterou vyhlásil tehdejší prezident České republiky Václav Klaus. Celkový počet trestných činů se od roku 2009 do roku 2018 snížil o 41,3 %. Celková kriminalita se tak snížila z původních 332829 trestných činů na zhruba polovinu a to 192405 v roce 2018.

Tabulka 1: Index kriminality v ČR v letech 2009-2018

Rok	Počet TČ	Index kriminality
2009	332 829	317,24
2010	313 387	297,97
2011	317 177	302,17
2012	304 528	289,77
2013	325 366	309,56
2014	288 660	274,27
2015	247 628	234,88
2016	218 162	206,49
2017	202 303	191,04
2018	192 405	181,06

Zdroj: vlastní zpracování (PČR, 2020)

Na obrázku 2 lze vidět vývoj indexu kriminality na území celé ČR. Index kriminality je přepočítán na 10000 obyvatel. Lze vidět klesající tendenci. Index kriminality klesl z počátečních 317,24 na 181,06, tedy o 136,18. Index kriminality stoupá pouze v letech 2011 a 2013 z důvodu uvedených již v předchozím odstavci.

Obrázek 2: Index kriminality na území ČR v letech 2009-2018

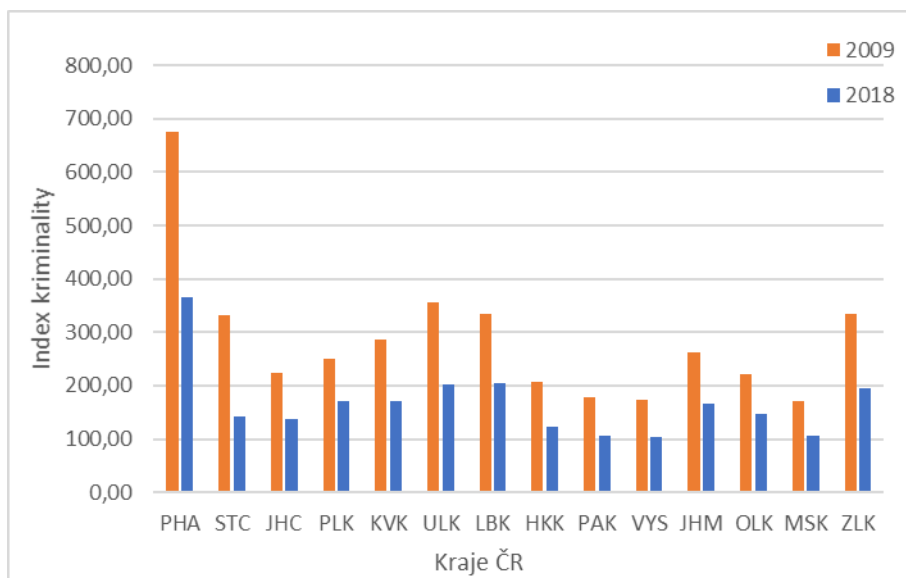
Zdroj: Vlastní zpracování podle (ČSÚ, 2020)

V tabulce 2 lze vidět index kriminality v jednotlivých krajích. Index kriminality je přepočítán na 10000 obyvatel. Největší index kriminality má Hlavní město Praha a následuje Ústecký kraj. Tyto kraje mají více než 800000 obyvatel. Mezi kraje s nejnižší mírou kriminality patří Pardubický kraj, Kraj Vysočina a Moravskoslezský kraj. v těchto krajích kriminalita za posledních deset let stále klesá, díky čemuž patří k nejbezpečnějším krajům ČR.

Tabulka 2: Index kriminality v jednotlivých krajích ČR v letech 2009-2018

Kraj ČR	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
PHA	676,88	591,41	598,75	581,69	658,80	574,13	507,68	443,39	394,28	365,84
STC	332,12	303,99	295,77	276,94	287,93	237,70	192,64	165,94	151,77	141,15
JHC	224,22	239,81	233,05	220,07	236,00	230,53	197,63	169,45	151,16	138,26
PLK	250,27	241,99	240,62	224,15	239,36	208,90	182,60	167,56	167,93	170,32
KVK	286,88	258,10	267,22	250,68	272,38	224,31	192,20	167,63	171,70	170,48
ULK	354,84	352,20	365,51	331,51	361,42	314,33	255,78	223,48	213,55	201,81
LBK	335,25	313,19	312,10	296,47	318,45	284,95	253,99	208,69	196,67	205,27
HKK	206,22	200,63	198,61	194,92	195,40	184,53	155,55	132,23	131,25	122,08
PAK	178,84	171,78	177,43	174,16	176,28	162,37	131,95	114,86	112,29	107,06
VYS	174,34	168,57	168,23	166,98	171,61	158,96	135,03	117,56	107,32	104,36
JHM	261,69	254,28	257,02	253,04	255,11	231,57	203,04	183,51	170,15	165,12
OLK	221,75	213,83	224,58	225,24	231,96	221,12	198,54	182,94	161,83	147,53
MSK	169,86	159,71	156,50	151,06	156,79	150,33	136,18	126,64	117,78	106,35
ZLK	334,02	319,11	344,58	330,74	350,13	305,26	249,87	218,98	205,24	194,84

Zdroj: vlastní zpracování (PČR 2020)

Obrázek 3: Porovnání indexu kriminality v letech 2009-2018

Zdroj: Vlastní zpracování podle (ČSÚ, 2020)

Na obrázku 3 lze vidět index kriminality jednotlivých krajů na území ČR v roce 2009 a 2018. Lze pozorovat, že ve všech krajích index kriminality klesl. Nejvyšší index kriminality má Hlavní město Praha, naopak nejnižší index je v Pardubickém kraji.

4.2 Desetiletá analýza kriminality za Kraj Vysočina

Tato podkapitola představí Kraj Vysočinu z hlediska umístění a počtu obyvatel a poté analyzuje celý Kraj Vysočina podle spáchaných a objasněných trestných činů, struktury kriminality a indexu kriminality.

4.2.1 Kraj Vysočina

Kraj Vysočina se rozprostírá po hřbetech Českomoravské vrchoviny v samém středu České republiky, její přesná poloha je zobrazena na obrázku 4. Návštěvníky okouzlují svým nedotčeným přírodním bohatstvím, čistým životním prostředím i množstvím historických památek. Kraj protíná hlavní dopravní tepna dálnice D1, díky čemuž je skvěle dostupný. Turisté zde najdou hned tři města s památkami světového dědictví UNESCO, klid řídké osídlené krajiny poseté vesnicemi a malými městy, chráněná území i četné přírodní rezervace a pohostinnost místních lidí.

Obrázek 4: Poloha Kraje Vysočina na území České republiky

Zdroj: Převzato (Týdeník cesta Vysočinou, 2020)

V tabulce 3 lze vidět celkový počet obyvatel v Kraji Vysočina, který se od roku 2009 do roku 2018 snížil o 5718 obyvatel. Mnoho obyvatel se stěhuje z vesnic do měst, kterých je v Kraji Vysočina evidováno 34.

Tabulka 3: Počet obyvatel v Kraji Vysočina v letech 2009-2018

Vysočina	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
	514 992	514 569	511 937	511 207	510 209	509 895	509 475	508 952	508 916	509 274

Zdroj: Vlastní zpracování podle (ČSÚ, 2020)

Na obrázku 5 lze vidět rozložení okresů Kraje Vysočina. Okres Žďár nad Sázavou sousedí s krajem Pardubickým a Jihomoravským. Okres Třebíč sousedí s krajem Jihomoravským a Jihočeským. Okres Jihlava sousedí s krajem Jihočeským, okres Pelhřimov sousedí s krajem Jihočeským a Středočeským a okres Havlíčkův Brod sousedí s krajem Středočeským a Pardubickým.

Obrázek 5: Rozmístění okresů Kraje Vysočina

Zdroj: Převzato (RISY, 2020)

Okres Žďár nad Sázavou je při pohledu z vrchu jedním velkým zeleným územím plných lesů, které je plné modrých ploch rybníků. Žďár nad Sázavou zdobí památka UNESCO – kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře. V tabulce 4 lze vidět počet obyvatel, který má v okrese Žďár nad Sázavou klesající tendenci. V letech 2009 až 2018 se počet obyvatel snížil o 1735 obyvatel.

Tabulka 4: Počet obyvatel v okrese Žďár nad Sázavou v letech 2009-2018

Žďár nad Sázavou	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
	119 829	119 718	118 875	118 646	118 550	118 456	118 273	118 096	117 931	118 094

Zdroj: Vlastní zpracování podle (ČSÚ, 2020)

Okres Třebíč leží v moravské části Českomoravské vrchoviny. Region má celou řadu historických památek včetně těch na seznamu UNESCO. Třebíčsko se nachází v destinaci s názvem Třebíčsko-moravská Vysočina. V tabulce 5 je viděn počet obyvatel, který má klesající tendenci, stejně jako v celém Kraji Vysočina. Počet obyvatel se v letech 2009 až 2018 snížil o 2743 obyvatel.

Tabulka 5: Počet obyvatel v okrese Třebíč v letech 2009-2018

Třebíč	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
	113 812	113 590	113 330	112 833	112 372	112 076	111 873	111 651	111 426	111 069

Zdroj: Vlastní zpracování podle (ČSÚ, 2020)

V okrese Pelhřimov lze nalézt mnoho kapliček, kostelíků a studánek. Na Pelhřimovsku pramení Želivka, která prostřednictvím vodní nádrže Švihov zásobuje pitnou vodou značnou část Prahy i Pelhřimov. V tabulce 7 lze vidět počet obyvatel v letech 2009 až 2018. Počet obyvatel se v okrese Pelhřimov snižuje, a to o 791 obyvatel.

Tabulka 6: Počet obyvatel v okrese Pelhřimov v letech 2009-2018

Pelhřimov	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
	73 017	72 875	72 460	72 411	72 224	72 061	72 061	71 977	72 143	72 226

Zdroj: Vlastní zpracování podle (ČSÚ, 2020)

V okrese Havlíčkův Brod lze nalézt zalesněné kopce, ale také skalnatá údolí. Mezi významné památky patří hrad Lipnice nad Sázavou, spojený se spisovatelem Jaroslavem Haškem. V okrese Havlíčkův Brod se počet obyvatel snižuje, což lze vidět v tabulce 8. Celkový počet obyvatel se snížil z roku 2009 do roku 2018 o 1101 obyvatel.

Tabulka 7: Počet obyvatel v okrese Havlíčkův Brod v letech 2009-2018

Havlíčkův Brod	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
	95 833	95 679	95 091	95 053	94 843	94 885	94 649	94 579	94 486	94 732

Zdroj: Vlastní zpracování podle (ČSÚ, 2020)

Okres Jihlava leží na obou stranách bývalé zemské hranice mezi Čechami a Moravou. Tento okres je velmi členitý, protože spadá převážnou částí do oblasti Jihlavských vrchů s nejvyšším vrcholem Javořice. V tomto regionu leží památka UNESCO – historické centrum Telče s tamějším zámekem. V tabulce 6 lze vidět počet obyvatel v okrese Jihlava, který se zvýšil, a to z počátečních 112501 na konečných 113153 obyvatel. Počet obyvatel tedy vzrostl o 652 obyvatel. Tento okres jako jediný v Kraji Vysočina vykazuje vzrůstající tendenci, což lze vysvětlit skutečností, že se v tomto okrese nachází největší a zároveň krajské město Jihlava.

Tabulka 8: Počet obyvatel v okrese Jihlava v letech 2009-2018

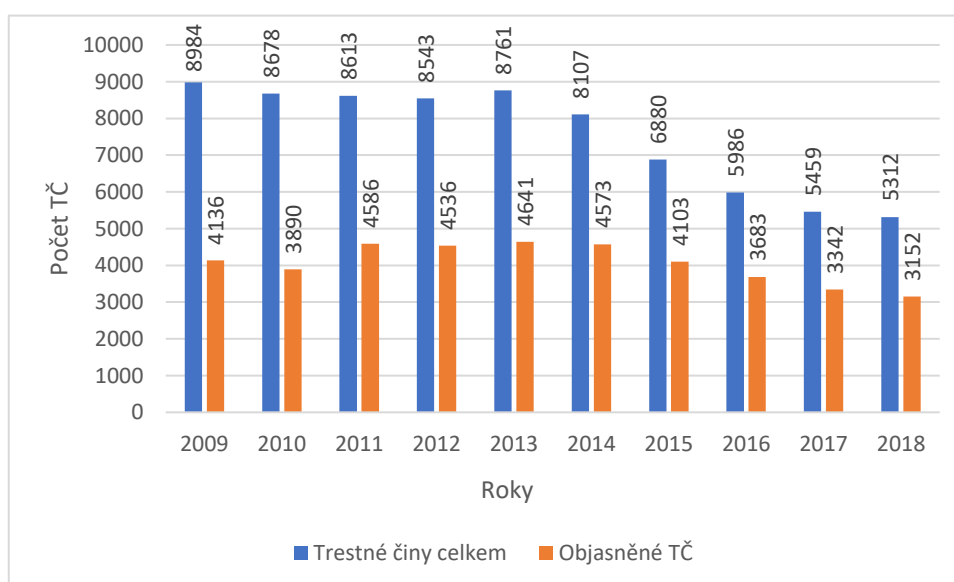
Jihlava	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
	112 501	112 707	112 181	112 264	112 220	112 417	112 619	112 649	112 930	113 153

Zdroj: Vlastní zpracování podle (ČSÚ, 2020)

4.2.2 Desetiletá analýza

Trestný čin je protiprávní čin, který trestní zákon označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně. (§ 13 zákona č. 40/2009 Sb.)

Na obrázku 6 lze vidět počet spáchaných a objasněných trestných činů v letech 2009 až 2018 na území Kraje Vysočina. Nejvyšší kriminalita byla v roce 2009 a nejnižší v roce 2018. Objasněnost trestných činů se zvyšuje a v roce 2018 je na úrovni 59,3 %. Nejvyšší podíl objasněnosti je v roce 2016, a to na úrovni 61,5 %. z toho vyplývá, že počet trestných činů se postupně snižuje a zvyšuje se podíl objasněných trestných činů.

Obrázek 6: Počet spáchaných a objasněných trestných činů v letech 2009-2018

Zdroj: Vlastní zpracování (PČR, 2020)

Obsahem tabulky 9 je struktura trestných činů na území Kraje Vysočina v letech 2009 až 2018. Největší podíl je v majetkové kriminalitě, kam patří krádeže vloupáním, krádeže prosté a ostatní majetková kriminalita, kde počet dosahuje 37247 trestných činů. Naopak marginální podíl mají vojenské a protiústavní činy, kde je zastoupení až v roce 2018, a to v trestných činech proti ústavnímu zřízení. Dále je nízký podíl v mravnostní kriminalitě, kam patří např. znásilnění, pohlavní zneužívání, ostatní pohlavní úchytky a šíření pornografie.

Tabulka 9: Struktura kriminality na území Kraje Vysočina v letech 2009-2018

Druh kriminality	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Celkem
Násilná kriminalita	503	541	529	590	642	542	593	517	510	530	5497
Mravnostní kriminalita	95	66	75	76	91	106	82	90	78	116	875
Majetková kriminalita	5146	5072	4451	4 624	4 567	3 971	2 929	2 400	2 080	2 007	37247
Ostatní kriminalita	743	938	1 249	1 030	1 213	1 121	1 021	1 062	995	1 027	10399
Zbývající kriminalita	1673	1137	1 325	1 293	1 192	1 243	1 230	1 016	951	887	11947
Hospodářská kriminalita	824	924	984	930	1 056	1 124	1 025	901	845	744	9357
Vojenské a protiústavní činy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Celkem	8984	8678	8613	8543	8761	8107	6880	5986	5459	5312	75323

Zdroj: Vlastní zpracování podle (PČR, 2020)

Tabulka 10 zobrazuje index kriminality v letech 2009 až 2018 na území kraje Vysočina, který je přepočítán na 10000 obyvatel. Index kriminality každoročně klesá, pouze v roce 2013 tento index vzrostl. Tento růst trestných činů způsobila lednová amnestie odcházejícího prezidenta České republiky Václava Klause. Celkově počet trestných činů klesl o 41 %. Index kriminality klesl ze 174,34 v roce 2009 na 104,36 v roce 2018.

Tabulka 10: Index kriminality na území Kraje Vysočina v letech 2009-2018

Rok	Počet TČ	Index kriminality
2009	8984	174,34
2010	8678	168,57
2011	8613	168,23
2012	8543	166,98
2013	8761	171,61
2014	8107	158,96
2015	6880	135,03
2016	5986	117,56
2017	5459	107,32
2018	5312	104,36

Zdroj: Vlastní zpracování podle (PČR, 2020)

V tabulce 11 lze vidět, kolik vražd bylo spácháno v letech 2009 až 2018 na území Kraje Vysočina. Nejvíce vražd bylo spácháno v roce 2013, a to 11. Naopak v roce 2018 byly spáchány pouze 3 vraždy. Počet vražd v jednotlivých letech kolísá. Největší podíl mají vraždy, které jsou motivované osobními vztahy a poté je největší podíl ve vraždách ostatních. Nulový podíl mají vraždy na objednávku a vraždy novorozenců.

Tabulka 11: Struktura vražd v Kraji Vysočina v letech 2009-2018

Vraždy	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Celkem
loupežné	2	2	0	1	1	0	1	0	0	0	7
sexuální	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
motiv. os. vztahy	3	4	4	3	9	6	2	6	3	3	43
na objednávku	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
novorozence matkou	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ostatní	2	2	1	2	1	2	1	1	2	0	14
Celkem	8	8	5	6	11	8	4	7	5	3	65

Zdroj: Vlastní zpracování (PČR, 2020)

4.3 Desetiletá analýza kriminality za okresy Kraje Vysočina

V tabulce 12 lze vidět, jak se vyvíjí index kriminality v jednotlivých okresech Kraje Vysočina. Index kriminality je přepočítán na 10000 obyvatel. Okres Žďár nad Sázavou má nejvíce obyvatel, ale v přepočtu na index kriminality vychází jako nejvíce bezpečný okres, podobně jako okres Třebíč. Naopak v okrese Pelhřimov je nejméně obyvatel, ale jeden z nejvyšších indexů kriminality. Největší index kriminality je v okrese Jihlava.

Tabulka 12: Index kriminality v okresech Kraje Vysočina v letech 2009-2018

Okres	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Havl.Brod	162,37	168,27	168,89	170,85	159,00	162,30	134,07	122,65	103,19	104,29
Jihlava	245,95	221,64	190,41	199,98	210,30	194,10	169,60	153,04	129,81	131,50
Pelhřimov	153,39	182,37	202,04	174,14	202,56	181,65	139,74	121,57	129,05	111,46
Třebíč	147,70	136,90	143,30	144,73	151,19	137,50	128,45	106,94	98,54	96,70
Žďár n. S.	155,22	140,83	149,99	150,03	146,01	129,58	106,28	87,47	83,86	81,04

Zdroj: Vlastní zpracování (PČR, 2020)

Strukturu kriminality lze rozdělit na vraždy, násilnou kriminalitu, mravnostní kriminalitu, krádeže vloupáním, krádeže prosté, ostatní majetkovou kriminalitu, majetkovou kriminalitu, ostatní kriminalitu, obecnou kriminalitu, zbývající kriminalitu, hospodářskou kriminalitu a vojenské a protiústavní činy. Obecnou kriminalitu lze dále dělit na loupeže, vloupání do bytů, znásilnění a vraždy.

Loupež lze řadit i do násilné majetkové trestné činnosti, jelikož jedním ze znaků loupeže může být užití násilí, nebo pohrůžky násilím, a to za účelem zmocnit se cizí věci. V praxi to znamená, že pachatel ohrožuje poškozeného zbraní přímo např. nožem, pepřovým sprejem, střelnou zbraní. Nebo poškozenému vyhrožuje újmou na zdraví. (Policie ČR, 2020)

Počet loupeží v jednotlivých okresech Kraje Vysočina lze vidět v tabulce 13. v letech 2009 až 2018 počet trestných činů kolísá. Nejvyšší počet loupeží má Jihlava a hned poté následuje Žďár nad Sázavou, jsou to největší města na území kraje Vysočina. Naopak nejnižší

čísla mají nejmenší města jako je Havlíčkův Brod a Pelhřimov. Nejvíce loupeží bylo spácháno v roce 2009, naopak nejnižší počet je v roce 2015.

Tabulka 13: Loupeže v okresech Kraje Vysočina v letech 2009-2018

Okres	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Celkem
Havl. Brod	18	9	12	7	11	2	2	12	6	1	80
Jihlava	34	34	25	24	24	13	5	5	10	12	186
Pelhřimov	10	9	4	4	9	3	8	3	7	2	59
Třebíč	18	16	14	9	5	9	4	7	3	4	89
Žďár n. S.	22	21	20	18	7	5	8	12	9	9	131
Celkem	102	89	75	62	56	32	27	39	35	28	545

Zdroj: vlastní zpracování (PČR 2020)

Vloupáním se dle trestního zákoníku rozumí vniknutí do uzavřeného prostoru lští, nedovoleným překonáním uzamčení nebo překonáním jiné jistící překážky. (Policie ČR, 2020)

Vloupání do bytů je nejčastěji zastoupené v obecné kriminalitě. Trend vloupání je kolísavý. Nejvíce vloupání je v okrese Jihlava, kde jich bylo zjištěno 677 a nejméně v okrese Pelhřimov, kde jich bylo pouze 311, což znázorňuje tabulka 14. Nejvíce vloupání bylo v roce 2010 a naopak nejméně v roce 2017.

Tabulka 14: Vloupání do bytů v okresech Kraje Vysočina v letech 2009-2018

Okres	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Celkem
Havl. Brod	50	50	49	42	60	56	42	42	33	28	452
Jihlava	88	122	91	79	66	59	65	36	31	40	677
Pelhřimov	26	44	44	27	25	31	33	33	18	30	311
Třebíč	52	67	63	80	54	62	42	35	23	21	499
Žďár n. S.	43	51	47	32	52	48	43	26	22	26	390
Celkem	259	334	294	260	257	256	225	172	127	145	2 329

Zdroj: Vlastní zpracování (PČR, 2020)

Trestný čin znásilnění je jedním z nejzávažnějších trestných činů a z pravidla výrazně zasahuje fyzický i psychický stav oběti. Obětí se může stát jak žena, tak i muž bez ohledu na věk. Ze statistik vyplývá, že ke znásilnění dochází častěji v partnerském, přátelském či pracovním vztahu, než když se pachatel a oběť neznají. (Policie ČR, 2020)

Tabulka 15: Znásilnění v okresech Kraje Vysočina v letech 2009-2018

Okres	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Celkem
Havl. Brod	5	2	-	1	8	5	3	6	2	5	37
Jihlava	5	8	10	11	3	4	6	8	9	6	70
Pelhřimov	3	3	-	1	4	3	-	8	2	2	26
Třebíč	1	4	4	-	4	4	2	4	2	8	33
Žďár n. S.	3	8	2	6	1	5	3	2	6	4	40
Celkem	17	25	16	19	20	21	14	28	21	25	206

Zdroj: Vlastní zpracování (PČR, 2020)

V tabulce 15 lze vidět, kolik znásilnění bylo zaznamenáno v letech 2009 až 2018 v jednotlivých okresech Kraje Vysočina. Nejvíce zaznamenaných znásilnění je v okrese Jihlava, a naopak nejméně jich je v okrese Pelhřimov. Celkový počet znásilnění je kolísavý, kdy největší počet znásilnění byl v roce 2016 a nejnižší v roce 2015.

ZÁVĚR

Bezpečnost je stav, kdy jsou na nejnižší možnou míru eliminovány hrozby pro objekt a jeho zájmy a tento objekt je k eliminaci stávajících i potenciálních hrozeb efektivně vybaven a ochoten při ní spolupracovat. Bezpečnost lze obecně rozdělit na vnitřní a vnější. Bezpečnostní politika lze rozdělit na legislativní a strategický kontext. Legislativní kontext lze nalézt zejména v ústavním zákoně 110/1998 Sb. o bezpečnosti ČR, a dále v Ústavě ČR, v listině základních práv a svobod apod.. Bezpečnostní systém zajišťují ozbrojené síly, Policie ČR, Integrovaný záchranný systém.

Činnost policie lze rozdělit na dva základní druhy, které lze považovat za taktické formy a těmi jsou: kriminálně bezpečnostní činnost a správně bezpečnostní činnost. Útvary s celostátní působností, které lze najít na území ČR jsou např. kriminalistický ústav, letecká služba, pyrotechnická služba a další. Cílem Policie ČR je chránit bezpečnost a pořádek ve společnosti, prosazovat zákonnost, chránit práva a svobody osob, preventivně působit proti trestné a jiné protiprávní činnosti a potírat ji a usilovat o trvalou podporu a důvěru veřejnosti. K základním policejním službám patří služba pořádkové policie, služba dopravní policie, služba cizinecké policie a služba kriminální policie a vyšetřování.

Prevence kriminality zahrnuje soubor nerepresivních opatření, tedy veškeré aktivity vyvíjené státními, veřejnoprávními i soukromoprávními subjekty směřující k předcházení páchání kriminality a snižování obav z ní. Jedná se o opatření sociální prevence, situační prevence, včetně informování veřejnosti o možnostech ochrany před trestnou činností a pomoci obětem trestných činů. Organizování prevence na území ČR se dělí na mezirezortní úroveň, resortní úroveň a na místní úroveň. Násilné trestné činy lze rozdělit na trestné činy proti životu a zdraví, trestné činy proti svobodě, některé trestné činy proti rodině a dětem a trestné činy narušující soužití lidí. Objekty prevence kriminality jsou kriminogenní faktory, potenciální či skuteční pachatelé trestné činnosti a potenciální či skutečné oběti trestných činů.

Počet trestných činů v letech 2009-2018 klesá, až na roky 2011 a 2013. Za tento výkyv může hlavně amnestie, která byla v roce 2013 udělena prezidentem České republiky Václavem Klausem. Celkový počet trestných činů klesl o 41,3 %. Největší index kriminality má Hlavní město Praha a Ústecký kraj, naopak mezi nejbezpečnější kraje ČR patří Pardubický kraj, Kraj Vysočina a Moravskoslezský kraj, v těchto krajích za posledních 10 let stále klesá kriminalita.

Počet objasněných trestných činů v Kraji Vysočina se zvyšuje a v roce 2018 je na úrovni 59,3 %, největší podíl je v roce 2016, a to na úrovni 61,5 %. Největší podíl ve struktuře

kriminality má majetková kriminalita, a naopak nejmenší mají vojenské a protiústavní činy, které jsou zastoupené až v roce 2018. Index kriminality klesá, pouze v roce 2013 je navýšení o 200 trestných činů. Počet vražd v Kraji Vysočina kolísá, nejvíce jsou zastoupeny vraždy motivující osobní vztahy. Nejvíce vražd bylo v roce 2013, kdy jich je spácháno 13.

Počet obyvatel v Kraji Vysočina v letech 2009-2018 klesá. Mnoho lidí se stěhuje z vesnic do větších měst, kterých v Kraji Vysočina není mnoho. V roce 2009 žije na Vysočině 514992 obyvatel a v roce 2018 již pouze 509274. Tento trend ve snižování počtu obyvatel mají všechny okresy Kraje Vysočina, pouze v okrese Jihlava počet obyvatel nepatrně vzrostl z původních 112501 v roce 2009 na 113153 obyvatel v roce 2018.

Index kriminality v jednotlivých okresech Kraje Vysočina má nejnižší okres Žďár nad Sázavou, následovaný okresem Třebíč, naopak nejvyšší index má okres Pelhřimov.

Celkový počet loupeží v letech 2009 až 2018 má kolísavý průběh. Nejvíce loupeží je v okrese Jihlava, konkrétně 188 a nejméně v okrese Pelhřimov, kde jich je 59.

Trend vloupání do bytů je také kolísavý. Největší podíl má okres Jihlava a nejmenší Třebíč. Nejvyšší počet vloupání je v roce 2010, kdy je zjištěno 334 trestných činů.

Největší počet znásilnění v letech 2009 až 2018 zaznamenává okres Jihlava a nejnižší počet okres Pelhřimov. Počet znásilnění je kolísavý, nejnižší počet je v roce 2015, kdy jich je nahlášeno 14, a naopak nejvyšší počet je v roce 2016, kdy jich je nahlášeno 28.

Výzkumná otázka č. 1: Jak si stojí Kraj Vysočina v porovnání s ostatními kraji?

Kraj Vysočina je podle indexu kriminality jedním z nejbezpečnějších krajů ČR, spolu s Pardubickým a Moravskoslezským krajem. Index kriminality v Kraji Vysočina se snížil ze 174,34 v roce 2009 na 104,36 v roce 2018.

Výzkumná otázka č. 2: Který rok byla nejvyšší a kdy naopak nejnižší kriminalita v Kraji Vysočina?

Nejvyšší kriminalita na území Kraje Vysočina je v roce 2009, a to 8984 spáchaných trestných činů, počet objasněných trestných činů je 4136. Nejnižší kriminalita je v roce 2018, kdy je spácháno 5312 trestných činů a 3152 objasněných trestných činů, a to je 59,3 %.

Výzkumná otázka č. 3: Který z okresů Kraje Vysočiny je na tom z hlediska kriminality nejlépe a který nejhůře?

Jeden z nejbezpečnějších okresů Kraje Vysočina je z pohledu indexu kriminality Žďár nad Sázavou, kde je v roce 2018 index kriminality 81,04. Naopak nejvyšší index kriminality je v okrese Jihlava, kde je v roce 2018 index kriminality 131,5. Okresy Pelhřimov a Havlíčkův Brod nemají ani vysoký ani nízký index kriminality.

POUŽITÁ LITERATURA

- [1] BALABÁN, Miloš, Jan DUCHEK a Libor STEJSKAL, ed. *Kapitoly o bezpečnosti*. Praha: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1440-3.
- [2] Bezpečnostní strategie ČR 2003. (2004) Praha: Ministerstvo zahraničních věcí ČR, Ústav mezinárodních vztahů. 23 s. --- Signatura: G 065.
- [3] Bezpečnostní strategie ČR [online]. Praha: Kolektiv autorů pod vedením Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2015 [cit. 2016-05-12]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/assets/ppov/brs/dokumenty/bezpecnostni-strategie-2015.pdf>.
- [4] Český statistický úřad. *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2020-06-10]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/demograficka-rocenka-kraju-2009-az-2018>.
- [5] *Hasičský záchranný sbor ČR* [online]. Praha: Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2020 [cit. 2020-07-21]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/>.
- [6] *Hrad army* [online]. Praha: Ministerstvo obrany ČR, 2020 [cit. 2020-07-21]. Dostupné z: <http://www.hrad.army.cz/>.
- [7] *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2020 [cit. 2020-06-10]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/>.
- [8] Podstata a formy prevence kriminality. *Záchranný kruh* [online]. Karlovarský kraj: Smartware, 2020 [cit. 2020-06-22]. Dostupné z: <https://www.zachranny-kruh.cz/pro-verejnost/kriminalita-rizikove-chovani/prevence-kriminality/podstata-a-formy-prevence-kriminality.html>.
- [9] *Policie ČR* [online]. Praha: Policie ČR, 2020 [cit. 2020-07-21]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/>.
- [10] POTŮČEK, Martin. *Strategické vládnutí a Česká republika*. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-2126-2.
- [11] *Pražský hrad: Prezidenta ČR* [online]. Praha: Pražský hrad, 2020 [cit. 2020-07-21]. Dostupné z: <https://www.hrad.cz/>.

- [12] Prevence kriminality: prevence kriminality. *Prevence kriminality* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2019, 2019 [cit. 2020-06-06]. Dostupné z: <https://prevencekriminality.cz/prevence-kriminality/>.
- [13] *Program Prevence kriminality Kraje Vysočina na rok 2020* [online]. Krajský úřad Kraje Vysočina: Odbor sekretariátu hejtmána, 2019 [cit. 2020-06-10]. Dostupné z: https://www.kr-vysocina.cz/assets/File.ashx?id_org=450008&id_dokumenty=4098688.
- [14] SAK, Petr. *Úvod do teorie bezpečnosti: nekonvenční pohledy na minulost, přítomnost a budoucnost lidstva*. Praha: Petrklíč, 2018. ISBN 978-80-7229-652-1.
- [15] TOMÁŠEK, Jan. *Úvod do kriminologie: jak studovat zločin*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-2982-4.
- [16] *Vojenská policie* [online]. Praha: Ministerstvo obrany, 2020 [cit. 2020-07-21].
- [17] ZEMAN, Petr, ed. *Česká bezpečnostní terminologie: výklad základních pojmů*. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2002. ISBN 80-210-3037-2.